

Irene Nadal Gómez

8 de setembre de 2023

MEMÒRIA ACADÈMICA

2022-23

[Amb la vènia]

«Hauria valgut més que tornessis a la mateixa hora —va dir la guineu—. Si vens, per exemple, a les quatre de la tarda, des de les tres ja començaré a ser feliç. A mesura que anirà passant l'hora, cada cop em sentiré més feliç. A les quatre, ja m'agitaré i m'inquietaré; descobriré el preu de la felicitat! Però si vens a qualsevol hora, no sabré mai quan m'he de preparar el cor [...]».

Com l'any passat, torn amb un fragment d'*El petit príncep*, que descriu l'emoció de l'espera de l'amic. L'espera s'alimenta amb la il·lusió del retrobament, i cada any ens retrobam a l'inici del curs acadèmic amb aquest acte; i aquest acte sempre comença amb aquesta memòria. No sé si l'esperàveu amb il·lusió, ni pretenc que m'esperàssiu amb l'agitació o la inquietud amb què la guineu esperava el petit príncep. No us en don la culpa. Qui espera amb il·lusió que li presentin una memòria amb dades i activitats?

A més, aquesta memòria l'hauria poguda fer una aplicació d'intel·ligència artificial i jo actuaria com un simple avatar que us la llegeix. Aquesta possibilitat em va passar pel cap... i, de fet, ho vaig intentar, però el resultat no em va semblar satisfactori. De tota manera, l'experiència d'interactuar amb una màquina em va fer pensar que aquesta aplicació no m'esperava amb agitació ni inquietud ni sentia res quan abocava la informació; i això és, precisament, el que diferencia les màquines de les persones, les quals, quan transmetem alguna cosa, no donam només informació, també experimentam sentiments i els provocam en qui ens escolta; i això és el que esper fer amb aquesta memòria.

Es pot, doncs, presentar una memòria des de l'emoció? Tal vegada és difícil des de l'emoció, però pot resultar assumible fer-ho des del sentiment, que implica una avaluació conscient de l'emoció. Per això els sentiments de les persones que conformam la UIB seran el fil conductor d'aquesta memòria; i intentaré, al mateix temps, que m'acompanyeu des de l'emoció o, si ho preferiu, des del sentiment, per recórrer

breument l'any acadèmic al qual avui posam punt final. En haver acabat aquesta intervenció, valorareu si ho he aconseguit.

Els 642 professors i professores permanents, funcionaris i laborals i els 831 associats i 184 contractats predoctorals i postdoctorals tenim incertesa sobre els canvis i els reptes que ens planteja la LOSU, sens dubte. Però la inquietud i la inseguretat no ens han dominat quan hem afrontat la nostra tasca docent. Així, amb il·lusió, hem preparat les 203.410 hores de classe que s'han impartit en els trenta-sis graus oficials de la UIB, en els sis graus dels centres adscrits i en els trenta-cinc màsters oficials.

Però la il·lusió no basta. L'hem haguda d'acompanyar amb fermesa, honestetat per fer la nostra feina ben feta, amb empena i optimisme per no deixar que les dificultats ens guanyassin i amb curiositat per cercar noves maneres d'arribar als alumnes, amb el suport de les seixanta-set accions formatives incloses en el Pla de formació del professorat de la UIB. Davant cada classe hem seguit sentint la punxada a l'estómac i una certa incertesa que, internament, fa que ens demanem quan entram a l'aula, com anirà la classe d'avui?, aconseguiré connectar amb els estudiants?

I els estudiants..., què han sentit els nostres estudiants de grau? Doncs els 3.441 estudiants de nou ingrés degueren estar un poc espantats per l'inici de les classes, excitats per la il·lusió de començar a la Universitat, preocupats per si els aniria bé el començament dels estudis universitaris. Amb ells, el total d'11.599 estudiants de grau i 1.373 de màster deuen haver estat, o almenys hauríem hagut d'aconseguir que estassin, estimulats per ampliar els seus coneixements, animats a formar-se en el pensament crític, empesos a convertir-se en bons professionals, acompanyats en el desig de formar part activa d'aquesta societat balear.

És cert que la societat planteja als nostres estudiants reptes tal vegada no molt diferents dels que varen tenir altres generacions, però sí creixents en nombre i intensitat. Els professors hem d'inventar i hem de superar el cansament i la decepció que ens produeix fer classes a alumnes que percebem que també estan cansats, fastiguejats de vegades i molt despistats amb el bombardeig d'informació que reben. Però, al final, el sentiment que domina és la satisfacció i el sentiment d'haver fet una bona feina per haver aconseguit formar 1.666 nous professionals que aquest any acadèmic han finalitzat els estudis a la UIB.

Però la docència universitària no s'acaba amb el grau o el màster. Si alguna cosa ens fa sentir especials és la capacitat que tenim per formar doctors. Els nostres vint-i-quatre programes de doctorat han permès poder estimular 941 estudiants de doctorat. Amb ells hem compartit la passió pel descobriment, els hem acompanyat, hi hem empatitzat en els moments durs en què no es veu el final del treball de doctorat, i els hem criticat amb honestedat tot allò que han de millorar, per arribar amb nirvis i emoció a les 84 tesis doctorals defensades a la UIB durant aquest any acadèmic.

No podem oblidar un altre sentiment molt important que impregna la nostra universitat i que s'estén i es comparteix amb els qui ens governen i amb tota la societat balear. És l'amor per les nostres illes i la nostra cultura. Gustosament, 1.639 professors del campus de Palma i 107 professors de les seus imparteixen docència als 282 estudiants matriculats a Menorca i als 460 d'Eivissa i Formentera. La Universitat Oberta per a Majors ha acollit 147 estudiants a Palma, 820 als pobles de Mallorca, 286 a Menorca, 322 a Eivissa i 39 a Formentera.

Aquests són els grans nombres. Però l'amor es nota en els detalls i es reparteix en nombrosos actes que, com petites gotes, amaren la nostra societat, com els de la Càtedra Ramon Llull, entre els quals destaquen la publicació del *Llibre de consolació d'ermità* o la desena de conferències i activitats de caràcter divulgatiu i científic desenvolupades aquest any acadèmic; o com les notes d'indescriptible bellesa que ens delecten en els concerts oferts per la Coral UIB i les seves filials. Els qui hem estat en algun dels 36 concerts d'aquest any, com el que, juntament amb la Coral de Dones de la UIB, varen oferir en la commemoració del Dia d'Europa a les Illes Balears, que vaig tenir l'oportunitat d'escoltar personalment, ens hem emocionat i commogut. La magistral direcció exercida pel senyor Joan Company Florit des de la creació de la Coral fa 41 anys ens ha omplert a tots d'un orgull i una emoció que li hem volgut expressar amb la concessió de la Medalla Ramon Llull en aquest any en què s'ha jubilat.

La veritat és que em sent sobrepassada, i una certa impotència m'embarga quan he de seleccionar entre aquests centenars de petites actuacions que amaren el nostre territori i ajuden a conservar-ne la història; només n'esmentaré alguna, com la participació de la Universitat de les Illes Balears amb el CEDOC en el projecte impulsat per l'Institut d'Estudis Autònoms sobre «Identificació, catalogació i divulgació dels documents més rellevants del patrimoni documental de l'Autonomia de les Illes Balears», o les múltiples activitats del SAC encarades cap a la història i la cultura balears, com la dels jardins de la serra de Tramuntana, el safari de biodiversitat a Eivissa o sobre les figueres de Formentera.

Hi ha altres xifres que també provoquen emocions fortes als membres de la comunitat universitària i als qui les coneixen des de fora. Els investigadors de la UIB ens sentim orgullosos que la nostra petita universitat sigui una de les universitats públiques espanyoles que més destaquen per la seva activitat investigadora. Generosament, hem dedicat el nostre temps a elaborar 2.089 publicacions. Hem treballat sense cansament i hem agraït el suport de l'Oficina de Projectes Europeus i de l'Àrea d'Investigació per sol·licitar 178 projectes autonòmics, nacionals i internacionals. La generositat s'ha vist recompensada i l'alegria s'ha vist barrejada amb un cert vertigen en haver obtingut durant aquest curs 11.807.216,47 euros de fons per gestionar en aquests projectes.

La Universitat també està formada per un altre col·lectiu al qual la LOSU ha posat un nom nou: el personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis, el nostre benvolgut PAS. Són molts els sentiments des dels quals fa la seva feina aquest col·lectiu format per 646 persones. Així, l'honestedat, la humilitat, la professionalitat i l'esperit de servei són presents en les persones que integren aquest col·lectiu, que fa la seva feina ben feta cada dia i que sap que, quan les coses surten bé, passen desapercibudes i que, si alguna falla, es veurà exposada. M'agradaria reflectir aquí algunes expressions literals extretes de la memòria del SASTIC d'aquest any acadèmic, que crec que mostren els sentiments amb els quals treballen aquestes persones. Així, s'hi pot llegir el següent: «des del primer dia, hi ha moltes persones que col·laboren en aquestes accions i que:

»Tenen dues feines en marxa i en demanen una altra.

»Els dius d'estirar un projecte o participar-hi i responen que sí sense pensar sobre què tracta.

»Demanen expressament de participar en nous projectes quan ja en tenen altres d'assignats.

»No coneixen un tema i ja els va bé aprendre'l.

»No es posen nerviosos si veuen que hi ha tiquets de suport pendants.

»Prenen decisions sense necessitat de demanar permís (feina és feina).»

Aquestes paraules gairebé ho diuen tot i generen, no només en els qui les llegim o ara les escoltam, sinó en els qui hem viscut durant aquest any acadèmic amb aquests companys, sentiments de gratitud per la feina feta, orgull per comptar amb persones d'aquesta vàlua, optimisme perquè amb equips així no hi ha repte que es resisteixi, i justícia per intentar que cada persona sigui reconeguda i remunerada d'acord amb la feina que fa. Aquesta darrera labor no és senzilla, per l'estructura de personal de la Universitat, que afronta el repte de modernitzar-se i adequar-se a la nova realitat. Ja

s'han fet passes per millorar l'organització dels serveis, i s'han dut a terme un procediment d'estabilització, un de promoció interna i dos concursos oberts i permanents específics que inclouen un total de 312 places, amb l'objectiu que cada persona ocupi la plaça que li correspon i que, al mateix temps, aquesta correspongui a la feina que realitza.

En definitiva, tots els col·lectius treballam conjuntament per la Universitat, però especialment tots els que ocupam càrrecs de gestió i els que formam part d'òrgans de govern actuam amb un profund sentiment de responsabilitat i compromís cap a la institució i les persones que la conformen; amb abnegació i sacrifici moltes vegades i cercant de manera desinteressada el bé de les persones i els projectes al nostre càrrec. Vull recordar expressament els vint directors i directores de departament, els dotze degans, deganes i directors d'escola, i les directores del Centre d'Estudis de Postgrau i de l'Escola de Doctorat, i els set directors d'institut, amb els equips respectius, que durant aquesta tardor deixaran els càrrecs després de quatre anys de servei, la majoria de les vegades ocult i difícil, però que ha donat com a fruit la correcta organització de la docència i de la gestió del personal, l'impuls de la recerca i l'adequada coordinació amb les actuacions administratives que comporta la docència. També els dotze administradors de centre que porten el major pes administratiu i fan d'enllaç entre els estudiants i els professors. Els vint-i-cinc caps de servei i divuit caps d'unitat, que afronten amb creativitat i, també, per què no dir-ho, amb ansietat per la falta de mitjans, les tasques que els corresponen. Els setanta-sis membres del Consell de Govern que assisteixen amb paciència i proactivitat a cada sessió i que contribueixen amb les seves aportacions a millorar els acords de la UIB. I aquí em permetreu que faci esment a la doctora Francesca Garcias Gomila, que es jubila d'aquí a pocs dies i respecte de la qual crec que exprés el sentiment de tots els qui durant molts anys hem tingut responsabilitats de govern quan li faig avinent la gratitud i el respecte guanyat a pols per llegir sempre fins a la darrera coma de la documentació de cada sessió i fer-hi aportacions precises i adequades, les quals han redundat en la millora d'aquesta universitat.

Passant a qüestions econòmiques, menys donades als sentiments, cal assenyalar que durant l'any acadèmic que acaba ha conclòs la construcció i el condicionament del nou edifici que albergarà els estudis d'Infermeria, Fisioteràpia i Psicologia. Els 164 PAS i PDI i els prop de 1.200 estudiants que es muden a aquest edifici inicien el curs amb impaciència, il·lusió, esperança de poder treballar millor i aprendre en més bones condicions, confiats que així serà. El sentiment que neix és el de justícia i agraïment al Govern i a totes les persones també de la UIB que han fet que aquest edifici sigui una realitat.

En la línia d'agraïments, aquest sentiment de gratitud, juntament amb els de confiança, complicitat i el convenciment que junts construïm una societat balear millor, ha estat el que ha dominat la relació amb el Govern sortint; i és també el que es va forjant amb fets concrets en els contactes que hem tingut amb aquest nou Govern. Com a mostra d'aquesta confiança i reconeixement, l'any passat el pressupost de la UIB va pujar a 149.694.289,79 milions d'euros, la qual cosa va suposar un increment d'un 20 per cent. Per als propers anys, hem signat un contracte programa, que és una excel·lent notícia sobre la qual després, de ben segur, ens parlarà el Rector.

Al seu torn, el Govern de les Illes Balears ha pogut comptar amb la FUEIB, que enguany s'ha convertit també en mitjà propi del Consell de Mallorca, a través de 19 encàrrecs de gestió per un valor aproximat d'un milió d'euros. També hem aportat al teixit empresarial de la societat balear mitjançant els programes Innova i Accelera, que enguany es consoliden, amb el sentiment d'afirmació que fem una bona labor. Hem innovat amb 79 famílies de patents. I l'activitat i la col·laboració amb universitats, empreses, fundacions i centres de recerca s'han disparat amb la signatura de convenis, els quals, honestament, a vegades ens han desbordat i ens han fet sentir impotents, però ens han permès respirar tranquils cada vegada que ha arribat el moment de signar-los.

I hi ha altres sentiments que potser no són tan positius, però també formen part de la vida i cal assumir-los. La notícia de la mort del senyor Agustí Villaronga, nomenat doctor honoris causa pel nostre Consell de Govern l'any acadèmic 2021-22, poc abans de la data programada per a la seva investidura durant aquest any, ens va omplir d'un profund dolor, que ara podem expressar amb agraïment i justícia cap a la seva persona i obra amb la investidura *in memoriam* que realitzarem a continuació.

La solidaritat és un altre sentiment viscut a la UIB. L'hem experimentat amb les 2.624 ajudes del programa Amb tu CAIB de bonificació i de reducció de les primeres i segones matrícules, respectivament. També amb el programa de voluntariat impulsat per l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, que ha mobilitzat 1.026 voluntaris. Així mateix, treballam per incorporar la cultura de la pau amb l'aprovació de les «normes de convivència» de la UIB, i seguim compromesos amb la igualtat amb l'aprovació del III Pla d'igualtat de la UIB, per als anys 2023-2027. La responsabilitat amb el medi ambient també defineix la nostra universitat i l'Estratègia de sostenibilitat aprovada aquest any acadèmic pel Consell de Govern de la UIB ha estat seleccionada

com a finalista dels premis internacionals Green Gown 2023, en la categoria 2030 Acció contra el Canvi Climàtic.

La il·lusió i l'esperança són les que han mogut els responsables del programa PortUIB, que enguany ha tornat a comptar amb una bona participació: 33.609 persones, entre alumnes, professors i famílies de batxillerat. La seva labor provoca sentiments de confiança, perquè es confirma que fan les coses bé; d'esperança, perquè obren la nostra universitat als estudiants de les nostres illes i les seves famílies, i d'agraïment, perquè la seva tasca és insubstituïble.

Arriba el moment d'acabar, encara que som conscient que he deixat de banda molts sentiments que hem tingut i que hem provocat en altres durant l'any acadèmic 2022-23 que es tanca.

Un altre any acadèmic nou s'obre i tindrem l'oportunitat de tornar a sentir, de potenciar tot allò que ens fa ser millors gestors, professors, investigadors, companys, estudiants... Aquest seria el meu desig per a enguany. Serà fàcil, perquè en la darrera sessió del Consell de Govern es va aprovar el Pla estratègic de la UIB, el qual ens marca el full de ruta per als pròxims quatre anys. Aquest pla ha nascut com a fruit del treball i la reflexió i, per què no, dels sentiments i desitjos de tota la UIB. Ara toca viure'l, dur-lo a la pràctica en l'experiència personal de cadascun. Però d'això us en donaré compte l'any que ve, i desitj que ho espereu com la nova trobada amb la nostra benvolguda UIB, que construïm en el dia a dia dels qui la vivim amb la gran paleta de sentiments que us he presentat avui aquí.

Moltes gràcies